

Скрапбукінг як дидактичний прийом підвищення мотивації учнів до вивчення зарубіжної літератури в школі

Слайд 1

У наш час учитель, щоб досягти бажаних результатів, повинен бути цікавим учням. Захопити учнів можна застосуванням різних методів, а також неординарністю особистості вчителя і навіть його творчістю. «Едва ли есть высшее наслаждение, чем наслаждение творить», – писав М. В. Гоголь.

Творче начало є запорукою розвитку гармонійної особистості. Учитель літератури завжди знаходиться в центрі творчого життя суспільства.

Слайд 2

Література є тим натхненням, завдяки якому розвивається нова особистість: креативна, цікава, самодостатня і самобутня. Саме така особистість затребувана суспільством, тому що сучасні умови диктують нові вимоги, пред'явлені громадянам України. Але проблема для учителя літератури постає в тому, що учні зовсім мало читають, особливо великі за обсягом твори. У такому разі на допомогу може прийти скрапбукінг. Що ж таке скрапбукінг?

Життя кожного з нас наповнене подіями, пам'ятати про які хотілося б якомога довше. З давніх часів люди намагалися увічнити свою історію: робили наскельні малюнки, потім малювали на папері, а зараз друкують на фотопапері і зберігають у фотоальбомах. Але часом цього буває недостатньо, адже іноді так хочеться повернутися в минуле, поділитися радістю з рідними і друзями.

Слайд 3

Тоді на допомогу приходять скрапбукінг – вид ручної творчості, в основі якої лежить декоративне оформлення фотоальбомів. Крім фотографій у таких альбомах присутні якісь пам'ятні для людини речі, наприклад, газетні статті, листівки, квитки, малюнки, записи та інші дрібниці. Основна ідея скрапбукінгу – зберегти фотографії та інші речі про якісь події на тривалий термін для майбутніх поколінь.

Слайд 4

В англо-українських словниках зазвичай присутній більш широкий переклад терміну скрапбук: альбом для наклеювання вирізок або альбом для вирізок з друкованих видань, зображень, фотографій, але цей термін прийнято застосовувати до спеціальним чином декорованих фотоальбомів, що складаються з окремих листів, кожен з яких висловлює закінчену думку, виражену фотоколажем. Такі альбоми можуть охоплювати найрізноманітніші теми: весілля, ювілей, народження дитини, канікули на морі, шкільне життя і т.д.

Слайд 5

Слід зауважити, що скрапбукінг не обмежується створенням класичних альбомів: в колекціях майстрів скрапбукінгу зустрічаються також альбоми-акордеони, альбоми у вигляді будиночків, коробочок, кошиків і навіть окремі листівки (так званий кардмейкінг). Існує і цифровий скрапбукінг, що використовує

для оформлення та прикраси фотографій різні комп'ютерні додатки. Роботу зі створення скрапбуків спрощує безліч шаблонів, заготовок найрізноманітніших форм, які використовують різні види кріплень (кільця, стрічки, пружинки). Можна й самому виготовити заготовку, вирізавши її зі щільного картону у вигляді силуетів сердечка, замку, будиночка, квіточки та інших декоративних елементів.

Слайд 6

Історія скрапбукінгу налічує кілька сотень років. У XV сторіччі, коли папір став доступним, з'явилися альбоми-попередники сучасних скрапбуків. В Англії були популярними книги, у які вкладали листи, вписували рецепти, цитати і т.д. Такі альбоми відображали інтереси й унікальність свого господаря. У них заносилися цікаві факти, про які дізнавалася людина, і цікаві події, що з нею відбувалися, в них вклеювали марки, фотографії, записували афоризми. За проханням власника альбому друзі вписували свої імена і коротенькі тексти.

Слайд 7

До кінця XIX століття це була вже чітко оформлена течія. У записні книжки та альбоми вклеювали вирізки з газет, висушені квіти, записувалися від руки вірші. Саме в таких альбомах писав О. С. Пушкін свої вірші «прекрасним дамам».

Слайд 8

Варто додати ще одну досить цікаву деталь із життя відомого американського письменника Марка Твена: він любив створювати альбоми, в яких були лінії клею, щоб прикріплювати до них різноманітні дрібниці, які автор «Пригод Тома Сойера» хотів залишити собі на згадку. До 1901 року він створив близько 57 таких альбомів.

Слайд 9

У 1980 році американська сім'я Крістен представила на суд широкої публіки 50 фотоальбомів, присвячених історії своєї родини. Оформлення цих альбомів зацікавило публіку. У 1981 році Меріель Крістер разом із чоловіком відкрила перший скрап-магазин, а в 1996 році – перший інтернет-магазин товарів для скрапу. В Європі та Америці прийнято проводити зимові вечори за створенням красивої історії. На територію нашої країни скрапбукінг прийшов тільки в 2006 році, але сьогодні кількість скрап-майстринь зростає з кожним днем.

Скрапбукінг закохує в себе з першого погляду. Навіть найскупіша на емоції людина не залишиться байдужою, отримавши в подарунок альбом або листівку, створену в техніці скрапбукінгу.

Стилі скрапбукінгу.

Слайд 10

1. Вінтаж (Vintage) і близький йому херітаж (Heritage)

Особливість цього стилю полягає в застосуванні старовинних картинок, фотографій або штучно зістарених елементів. Крім цього використовуються різні предмети «історичного» мотиву: марки, листівки, прикраси, які використовувалися в той період, відповідно до якого ви здійснюєте оформлення альбому. Кольори в оформленні використовуються також з урахуванням часу, який має відобразити вінтажна сторінка.

Слайд 11

2. Європейський стиль (European).

Для цього стилю головне — фотографії. Їх має бути більше однієї на сторінці. І форми різні — від прямокутника до кола і овалу. Оформлення стримане, лаконічне, класичне. Мінімум об'ємного декору.

Слайд 12

3. Американський стиль (American).

Найпоширеніший стиль. Фотографії прикрашаються щедро і яскраво, але виділятися повинні саме фотографії, а не декор.

Слайд 13

4. Шеббі-шик (втрачений шик, насильно зістарений шик).

Нова і ультрамодна течія. Полягає в яскравому, агресивному стані потертості оформлення без ефекту старіння. Фони з обтертими краями, засипані стрічками, зім'ятий папір.

Слайд 14

5. Стиль «чисто і просто» (cleanly and simply).

Багато простору, білого порожнього поля, яке відіграє головну роль. Мінімум декору, чіткі лінії, прості форми. Акцент на фото. Використовують чорно-білі фотографії.

Слайд 15

6. «Вільний стиль» (freestyle).

Максимум свободи і креативності. Поле навколо фотографії може нагадувати шкільний розмальований зошит за кількістю намальованих від руки декорів. Оформляється всім, що приходить у голову. Змішуємо всі кольори і техніки, які вважаємо доречними саме для цієї фотографії. Папір кольоровий або зафарбований, нитки, шнури, стрічки, гудзики, намистини, пастки, фломастери, олівці, гелеві ручки. Ви висловлюєте свій внутрішній світ зовсім вільно. Ви створюєте картину, як створюють її діти, нічим не обумовлюючись. Найголовніше — передати емоції, відчуття і враження від події, яку ілюструємо.

Слайд 16

Матеріали, які необхідні для скрапбукінгу.

1. Килимок для різання з розмічальною сіткою.
2. Металева лінійка (не менше 30 см).
3. Канцелярський ніж зі змінними лезами.
4. Кілька ножиць (гострі ножиці для паперу, манікюрні ножиці для вирізання дрібних зображень).
5. Клейові матеріали (двосторонній скотч, клей «Момент», клей-олівець).
6. Дироколи.
7. Штampi резинові і силіконові.
8. Папір для скрапбукінгу.
9. Олівці, фарби, різнокольорова крейда.

10. Прикраси (гудзики, стрічки, мереживо, стрази, половинки перлин, готові паперові або тканинні квіточки, метелики, сніжинки і т.д.)

Слайд 17

При оформленні скрапбуків також використовують і журналінг.

Журналінг - це тексти на скрап-сторінках. Вони можуть виглядати як прості підписи до фотографій, так і короткі коментарі, вірші, історії, і цілі есе. Але завдання у них одне: підтримати фотографії та інші елементи сторінки, розповісти унікальну, єдину в своєму роді історію. Звучить начебто просто, але насправді не завжди легко знаходяться потрібні слова. Щоб журналінг не зводився тільки до підпису «дата/місце», потрібно ретельно продумати текст, який ви хочете написати на скрап-сторінках.

Слайд 18

Види журналінгу.

1. *Журналінг-діалог* (можна записувати кумедні діалоги з дітьми).
2. *Журналінг-казка* (вигадана всією сім'єю).

Слайд 19

3. *Літературний журналінг* (доречний на сторінках про емоції, переживання. Інколи простіше використати вірші, уривки з художніх творів, афоризми для передачі своїх почуттів чи ставлення до чого-небудь).

Слайд 20

4. *Журналінг-інструкція* (зручний тоді, коли хочеться написати журналінг з гумором).
5. *Журналінг-спогад* (його можна писати не зв'язним текстом, а як уривки яскравих вражень, що спалахують у пам'яті).
6. *Журналінг-рейтинг* (можна використати на сторінці з фотографіями, які не несуть інформацію про якусь конкретну подію).

Слайд 21

Коли ви вже вирішили, що саме будете писати, то:

- намагайтесь ділити текст на абзаци, важко читати багато суцільного тексту;
- чергуйте свої тексти і надруковані;
- повертайте фрази, закручуйте у спіраль, пишiть по краях сторінки, фото, «вверх ногами»;
- додавайте написи на картинках від себе – наприклад, на картинці з варенням напишіть самі «варення щастя».

А щоб підкреслити ваш журналінг, коли ви його вже написали, до нього додавайте:

- стрілочки (наприклад, які вказують на наступний блок журналінгу);
- об'ємні рамочки з металу і картону;
- малюйте рамки від руки;

- маленькі картинки з теми;
- клякси з чорнила, наче ви неохайно писали;
- рядки швейної машинки;
- об'ємні букви – тобто виділити першу букву першого слова, намалювавши її від руки, піднявши на об'ємному скотчі.

Слайд 22

Основою для журналінгу може бути:

- сама скрап-сторінка, якщо дозволяє колір її фону і малюнок паперу не дуже активний;
- спеціальні картки, які випускають різноманітні виробники.

Якщо немає бажання показувати журналінг усім, то його роблять із секретом. Секретом може бути кишень за фотографією, конвертик, книжечка на сторінці.

Слайд 23

Розглянемо на прикладі, як використовувати скрапбукінг на уроках зарубіжної літератури. Спочатку можна використати скрап-листівки, скрап-альбоми у вигляді наочності, пізніше звернутися до символічного змісту робіт. Робота з символами дозволить поглибити уявлення учнів про героїв твору, розкрити окремі сюжетні лінії і ставлення учителя до твору. Дітям це буде цікаво і пізнавально. Розгадати символи, побачити авторський задум – все це мотивує учнів. Скрап-роботи допомагають при проведенні уроків різних типів, а також на різних етапах уроку.

Слайд 24

Розглянемо, як застосувати скрап-листівки під час вивчення роману М.Булгакова «Майстер і Маргарита» в 11 класі. Мета уроку – дати учням уявлення про головну героїню роману за допомогою особистого сприйняття твору вчителем. На етапі вивчення нового матеріалу можна використати триптих («Маргарита шукає Майстра», «Маргарита перед дзеркалом», «Політ на бал до Воланда»), який дозволить учням зрозуміти внутрішній стан героїні в різні моменти її життя. За допомогою символів, переданих у листівці, учні зможуть розшифрувати внутрішній стан героїні, наповнити символи власним змістом і визначити психологічний стан Маргарити. При цьому учні вчать мислити нестандартно і несподівано.

Слайд 25

Так у першій скрап-листівці «Маргарита шукає Майстра» діти звернули увагу на те, що єдиним супутником Маргарити був самотній Місяць,

Слайд 26

тоді як у третій листівці «Політ на бал до Воланда» вони відмітять, що Місяць змінює не тільки свій колір, але й форму, а також указали на те, що у подорожі Маргариту супроводжує безліч зірок, символізуючи надію на майбутню зустріч героїні з коханим. Учні звернули увагу на появу світлих кольорів у роботі. Таким

чином, робота, побудована за допомогою скрап-листівки, дозволила активізувати пізнавальну діяльність учнів, перевести зовнішні знання у внутрішню психічну форму.

Слайд 27

У 9 класі при вивченні роману М.Ю. Лермонтова «Герой нашого часу» на етапі створення проблемної ситуації можна використати скрап-альбом «О самолюбие!».

Мета створення такого альбому – показати власне бачення жіночих образів, що посіли у долі головного героя Печоріна певне місце. Альбом допоможе вчителю у створенні проблемної ситуації, а учням – поставити проблемні питання: «Самолюбство... Як воно виявилось у героя стосовно кожної героїні роману? Чому жінка була для Печоріна «образом, скритим под вуалью»? Зміст альбому може стати своєрідним ключиком до пізнання внутрішнього життя Григорія Печоріна. Необхідно звернути увагу на велику кількість кишеньок, що були в альбомі, в яких знаходились «думки Печоріна», які відображали його ставлення до героїнь роману. Назвавши кишеньки тайниками, зіставити їх з почуттями героя, переживаннями, прихованими думками, спробувати їх зрозуміти.

Слайд 28

Можна не тільки демонструвати учням уже готові скрапбуки, а й спробувати створити їх разом. Наприклад, у п'ятому класі на заключному уроці по вивченню казок Андерсена, учні, роздівшись на групи, створюють скрап-альбом. Кожна група працює над окремою скрап-сторінкою: перша виготовлятиме сторінку про особистість Андерсена, друга – про його твори, третя – про героїв казкаря, четверта – створюватиме постер про казку «Соловей». А потім ці сторінки об'єднуються в скрап-альбом, присвячений данському казкарю.

Слайд 29

Виготовлення скрап-листівки чи скрап-альбому може стати і домашнім завданням. Це розкриє творчий потенціал учня, дозволить йому продемонструвати самостійність, самому знайти рішення нестандартного питання, завдання.

Слайд 30-31

Скрапбук за романом О.Пушкіна «Євгеній Онегін»

Слайд 32

Скрапбук за казкою Льюїса Керролла «Аліса в Країні Див».

Слайд 33

Скрапбуки, виготовлені учнями після прочитання оповідання О.Купріна «Гранатовий браслет».

Слайд 34

Підсумовуючи все, можна прийти до висновку, що скрапбук як дидактичний прийом є ефективним засобом, який допомагає зацікавити учнів читанням художньої літератури, підвищує пізнавальний інтерес, читацьку активність, розвиває і активізує образне мислення, сприяє творчому співробітництву між учнями і вчителем.

Література:

1. Н. Денисенко. Світ Андерсена. Журнал «Всесвітня література в сучасній школі» № 9, 2013 рік.
2. О. Галинська. Скрап-об'єкти як дидактичний засіб підвищення мотивації вивчення літератури в школі. Журнал «Учитель» № 1, 2015 рік.

Інтернет-джерела:

1. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B1%D1%83%D0%BA%D0%B8%D0%BD%D0%B3>
2. <http://lit-yaz.ru/istoriya/41264/index.html>
3. <http://olympica.com.ua/324141-skrapbuking-tvorit-iz-zadovolennyam.html>
4. <http://megasite.in.ua/119116-shho-take-skrapbuking.html>
5. <http://scrapology.ru/uroki-skrapbukinga-11/>